

Arbeidstakerne i det nye arbeidslivet

Ringerike Ap ser med stor bekymring på selve grunnlaget for det norske velferdssamfunnet, et trygt, velorganisert arbeidsliv med plass til alle, nå er under sterkt press fra mange hold.

Arbeidstakerrettigheter som gjennom mer enn hundre år er kjempet frem av en samlet og organisert arbeiderbevegelse og nedfelt i tariffavtaler og lovgivning, kan ikke lenger tas som en selvfølge.

Den teknologiske utviklingen fører til at store deler av den manuelle produksjonen automatiseres, samtidig som den nye informasjons- og kommunikasjonsteknologien gjør den mulig å splitte opp å spre produksjonen. De gamle produksjonsbedriftene blir delt opp i flere selvstendige produksjonsenheter for å oppnå økt spesialisering og enklere omstilling etter markedets krav. På eiersiden skjer deg motsatt utvikling. Eierskapet konsentreres gjennom oppkjøp og fusjon. De store internasjonale konsernene og eierskapene dominerer en stadig større del av næringslivet.

Arbeidstakere opplever nye krav og forventninger på jobben. Omstillingene skjer raskere. Å være prosessoperatører i dag er noe ganske annet en før. Kravet til stadig å lære noen nytt er blitt større. De som takler nye krav til kunnskap i arbeidslivet, er de som klarer seg best i jobben. Utviklingen skaper en todeling av arbeidstakerne. De som ikke får muligheten til å utdanne seg videre, får problemer med å mestre kompetansekravene og omstillingene. Ringerike AP ser det som en enorm utfordring å øke arbeidstakernes grunnleggende trygghet i arbeidslivet gjennom å styrke kunnskapen og øke evnen til omstilling.

Vår store utfordring de kommende åra blir å omstille våre arbeidsmetoder til den nye bedriftsstrukturen, til informasjonsteknologiens muligheter å til internasjonaliseringen av produksjonen og til den nye eierstrukturen. Den norske modellen, forutsatt at det er likeverdig dialog og samarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene, gir oss et godt utgangspunkt som vi må evne og utvikle.

Syssetningen i et samfunn er avhengig av den generelle samfunnsutvikling. Land som har hatt arbeid for alle som et overordnet mål for samfunnsutviklingen, har gjennomgående hatt den laveste arbeidsløsheten. Arbeiderpartiet krever at arbeid for alle skal være et overordnet mål for den økonomiske politikken.

For å opprettholde et konkurransedyktig næringsliv er fornyelse og omstilling nødvendig. Kompetansen i bedriftene må stadig utvides og forskning og utvikling må få høy prioritet. Graden av videreforedling av våre ressurser på økes.

ARBEID TIL ALLE

Retten til arbeid er en grunnleggende rettighet for alle. Arbeidsløshet er en ulykke for den som rammes, det er sløsing med menneskelige ressurser og det gir samfunnsøkonomiske kostnader. Samfunnets organisering og politikk må derfor ha som et overordnet mål å sikre arbeid til alle som ønsker det. Et godt arbeidsliv må bygge på prinsippet om at arbeidstakere skal være fast ansatt. Kortvarig arbeidsforhold, løse ansettelsesforhold, ufrivillig deltid, tilkallingshjelp, leievirksomhet og utskilling av virksomheter og kontraktørvirksomhet undergraver et slikt

prinsipp. Likevel vil det være situasjoner der bedriftene har behov for å leie inn arbeidskraft. Der det skjer, må det avtales med de tillitsvalgte

Det offentlige er som arbeidsgiver og forbruker av varer og tjenester en viktig jobbskaper. Denne muligheten må brukes bevist for å stimulere etterspørselen fra hjemmemarkedet.

I målet med arbeid for alle må disse prinsipper og retningslinjer legges til grunn:

- Alle menneskers rett til lønnet arbeid
- Samfunnets organisering og politikk må ha som et overordnet mål å sikre arbeid til alle.
- Arbeidstakere skal være fast ansatt.
- Arbeidsformidling skal i hovedsak gjøres av det offentlige.
- Arbeidsformidling og arbeidsmarkedspolitikken må ha som siktemål å bringe ledige tilbake til arbeidslivet, og på en måte som ikke undergraver tariffavtaler eller ordinære ansettelsesforhold.

UTDANNING OG FAGOPPLÆRING

Rask endringer i samfunnet stiller krav til kompetanse og omstillingsevne. Som en konsekvens av dette er det nødvendig å videreutvikle ordninger som gir den enkelte muligheten til å henge med i utviklingen. For at alle skal ha muligheten til å delta, er det et grunnleggende prinsipp at utdanningspolitikken må en rettferdig, inkluderende og sosial profil.

Alle skal ha rett til etter- og videreutdanning. Det må ikke ligge urimelige formelle hindringer i veien for deltagelse. En reell mulighet til å ta etter- og videreutdanning må bety at det åpnes for fleksible ordninger og færrest mulig restriksjoner fra bedriftenes side på deltagelse i etter- og videreutdanning. Alle deler av befolkningen må gis mulighet for å videreutvikle og fornye sin kompetanse. En rett til etter- og videreutdanning må ha som mål å redusere kunnskapskløften mellom de som har høy og de som har lav formell utdanning. I denne sammenheng må retten til etter- og videreutdanning følges opp med økonomiske rammer som sikrer den enkelte et reelt valg til å delta.

Etter- og videreutdanningen skal styrke den enkelte s mulighet på arbeidsmarkedet og gi samfunnsøkonomisk gevinst.

Alle mennesker sitter inne med kunnskap og kompetanse, men det er forskjell på om man kan dokumentere sin kunnskap gjennom eksamen og fagbrev eller ikke. Det er viktig å sikre at også denne kunnskap og kompetanse man opparbeider seg gjennom praktisk arbeid, blir verdsatt og gir uttelling.

For å øke motivasjonen til etter- og videreutdanning i alle deler av samfunnet må en «organisere» etter- og videreutdanningen slik at den styrker den enkeltes og bedriftens konkurransevne.

Det er nødvendig med fleksible løsninger i utdanningspolitikken. Utdanningen må også være fleksibel for å møte endringer i samfunnsutviklingen, som både stiller krav til endringer i fagene og utvikling av nye fag.

Ellever i ungdoms- og videregående skole må få informasjon om arbeidslivet, fagbevegelsens rolle og videre utdanningsmuligheter.

I arbeidet med utdanning og fagopplæring må følgende prinsipper og retningslinjer legges til grunn:

- Alle skal ha rett til etter- og videreutdanning
- At retten til etter- og videreutdanning følges opp med økonomiske rammer som sikrer den enkelte en reell mulighet til å delta.
- At alle skal ha rett til å få dokumentert sin realkompetanse.
- At det legges til rette for alternativ opplæring.
- At tariffpartene skal være styrende og ledende i tilretteleggingen og gjennomføringen av fagopplæringen.
- At fag- og yrkesopplæringen skal være likestilt del av det offentlige utdanningssystemet og bygge på yrkesfaglig pedagogiske metoder og prinsipper.

FRANCHISEVIRKSOMHET OG MONOPOLISERING I VAREHANDLEN

Franchising er en metode for distribusjon av helhetlige forretningskonsepter. Dette skjer gjennom et avtalefestet, tidsbestemt partnerskap mellom to selvstendige parter hvor franchisegiver eier, utvikler, tester og dokumenterer et komplett forretningskonsept som hun eller han gir en lokal driver, en franchisetaker, rett til å etablere og drive.

Franchisetaker er i stor grad underlagt franchisegiveren. Franchisegiver får betaling for å leie ut sitt konsept, men slipper alt ansvar med å drive virksomheten. I stor grad er det de som også bestemmer vareutvalget.

Monopolisering i varehandelen er også en utfordring vi har. Dette gjør at store aktører eksempelvis slik det er i matvarehandelen blir enerådende på markedet. Det igjen gjør at mindre aktører ikke kommer inn på markedet med sine varer.

Arbeiderpartiet vil derfor:

- Sette franchise utfordringen på dagsorden
- Se på muligheten for å myke opp i monopoliseringen i varehandelen.